

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова

(повна назва вищого навчального закладу)

Кафедра всесвітньої історії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

проф. Хмарський В. М.

лютого

2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ІСТОРІЯ КРАЇН ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ
ТА ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ В НОВИЙ ЧАС
(модуль II)**

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____

перший (бакалаврський)

(назва освітнього рівня)

Спеціальність _____

032 Історія та археологія

(цифр і назва спеціальності (тей))

Інститут/факультет _____

історії та філософії

(назва інституту, факультету)

2021–2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія країн Західної Європи та Північної Америки в новий час (Модуль II)»

Розробник: Ковальський Станіслав Валентинович, к.і.н., доцент кафедри всесвітньої історії

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри всесвітньої історії

Протокол № 7 від "16" лютого 2021 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Гребцова І.С.)

(прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету історії та філософії

Протокол № 5 від "23" лютого 2021 р.

Голова НМК

(підпис)

(Ковальський С. В.)

(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри всесвітньої історії

Протокол № ___ від. "___" _____ 2022 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри всесвітньої історії

Протокол № ___ від. "___" _____ 2023 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 залікових модулів – 2 змістових модулів – 2 ІНДЗ* – <u>письмові роботи</u> (вид завдання)	Галузь знань <u>03 Гуманітарні науки</u> (шифр і назва) Спеціальність <u>032 Історія та археологія</u> (код і назва) Спеціалізація (ї): <u>Археологія, етнологія та охорона культурної спадщини;</u> <u>Історія України в світовому контексті;</u> <u>Європейські студії</u> (назва) Рівень вищої освіти: <u>Перший (бакалаврський)</u>	Нормативна	
		Рік підготовки:	
		3-й	4-й
		Семестр	
		6-й	8-й
		Лекції	
		22 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		48 год.	год.
у т.ч. ІНДЗ*: 16 год.			
Форма підсумкового контролю: іспит			

* – за наявності

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: сформувати у студентів уявлення про історичні процеси, які відбувались з 1870 до 1918 рр. у країнах Західної Європи та Північної Америки; про процес економічного, соціального, культурного та політичного стану; утворення країн західної демократії, їх конституціоналізму та ідеології.

Завдання:

- ознайомити студентів з основним фактичним матеріалом з нової історії другого періоду,
- навчити студентів самостійно аналізувати важливі суспільно-політичні події нового часу та визначити фактори, що впливали на розвиток держав Західної Європи та Північної Америки, трансформацію та еволюцію їх суспільства,
- охарактеризувати становлення політичних систем та особливостей економічного розвитку у встановлений період.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

а) фахових загальних (КФЗ): фахові знання про взаємний зв'язок між окремими підрозділами історичної науки, спеціальними галузями історичної науки та спеціальними історичними дисциплінами (КФЗ.02); володіння знаннями про етапи суспільного розвитку та еволюцію політичного устрою, про основні тенденції соціально-економічного розвитку (КФЗ.06);

б) спеціальних фахових (КФС): мати знання про теорію та методологію історичної науки, закономірності розвитку світової і вітчизняної історії (КФС.03); здатність розуміти та використовувати фахові знання основних історичних процесів (КФС.04).

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати: Знати основні конституційні та програмні документи країн Європи та Америки в новий час; політичну та економічну географію країн Європи та Америки з 1870 по 1918 рр.;

основні риси «західної цивілізації» сучасного типу, часів її становлення; ключові етапи та особливості формування країн західної демократії.

вміти: здійснювати комплексний аналіз економічних та соціальних процесів, залучаючи фактичний матеріал з історії «західних країн» в новий час; узагальнювати загальносвітові явища нового та новітнього часу, спираючись на базові принципи функціонування західноєвропейської та атлантичної цивілізації; виявляти історичні аспекти європейського та американського конституціоналізму при оцінці сучасності; ясно і логічно висловлювати свої думки як усно, так і письмово з проблемних питань нової історії.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Німеччина, Франція та Австро-Угорщина в 1871-1914 рр.

Тема 1. Франція в 1870-1900 рр.

Історіографія питання. Франції напередодні франко-пруської війни. Хід військових дій франко-пруської війни. Седанська катастрофа. Револуція 4 вересня 1870 р. у Парижі: причини та рушійні сили. Національні Збори. Уряд Тьєра, його внутрішня та зовнішня політика. Міжнародні наслідки франко-пруської війни. Події революції 18 березня 1871 р. та виникнення Паризької Комуни (її склад, структура та видатні діячі). Франкфуртський мир.

Становлення III Республіки. Конституція III республіки. Уповільнення темпів розвитку промисловості. Спроби реставрації монархії. Утвердження республіканського устрою у Франції. Помірні республіканці при владі. Робітничая партія та її програма. Зовнішня політика Франції після франко-пруської війни. Колоніальна експансія у Африці та Південно-східній Азії. Соціально-економічний розвиток Франції наприкінці XIX ст. Панамська афера. Справа Дрейфуса та боротьбі за республіку та демократію у Франції.

Тема 2. Франція в 1900-1914 рр.

Економічний розвиток Франції на початку ХХ ст. Промислові монополії. Особливості французького імперіалізму. Радикальні кабінети, їх внутрішня та зовнішня політика. Казус Мільєрана. «Лівий блок». Створення Об'єднаної соціалістичної партії. Президентство Пуанкаре. «Національна єдність» та кабінет Клемансо.

Тема 3. Німеччина в 1870-1900 рр.

Утворення об'єднаної Німеччини. Політична та партійна система Німецької імперії. Імперська конституція 1871 р. Панівне положення Прусії в імперії. Грюндерство та економічний розвиток. «Культуркампф». Внутрішня та зовнішня політика канцлера Бісмарка. Розвиток робітничого руху в Німеччині наприкінці ХІХ ст. «Винятковий» закон проти соціалістів. Бернштейн та його концепція. «Новий курс» Капріві у внутрішній і зовнішній політиці. Перехід від «континентальної» до світової політики. Створення Пангерманського союзу.

Тема 4. Німеччина в 1900-1914 рр.

Вступ Німеччини в імперіалістичну стадію. Юнкерсько-буржуазний характер та особливості німецького імперіалізму. Будівництво військового флоту та посилення англо-німецьких протиріч. Близькосхідна експансія Німеччини та будівництво Багдадської залізниці. Канцлерство Бюлова. Розвиток робітничого руху в кінці ХІХ ст. Канцлерство Бетмана-Гольвега. Створення чорно-блакитного блоку. Підготовка Німеччини до війни за поділ світу. Цабернський конфлікт. Введення військової диктатури в Німеччині.

Тема 5. Австро-Угорщина 1867-1914 рр.

Австрія у загально-німецькому об'єднавчому процесі. Утворення Австро-Угорської дуалістичної монархії. Конституція 1867 р., загальноімперський державний устрій монархії та окремо Австрії та Угорщини. Економічний розвиток після 1867 р. Зміст дуалізму і партійна система Австрії та Угорщини. Соціал-демократи у внутрішній політиці. «Винятковий» закон проти соціалістів Австрії. Багатонаціональний склад імперії. Національні питання в Австро-Угорщині. Зовнішня політика.

Внутрішній стан Австро-Угорщини до 1914 р. Уряд Ернста фон Кьорбера. Політика Австро-Угорщини на Балканах. Боснійська криза. Соціалісти в австрійському парламенті. Національний склад населення Австро-Угорщини на 1910 р.

Змістовий модуль 2. США, Велика Британія та Італія в 1871-1914 рр. Перша світова війна.

Тема 6. Велика Британія 1871-1900 рр.

Соціально-економічний розвиток Великої Британії в останній третині ХІХ ст. Політична система. Політика Бенджаміна Дізраелі та Вільяма Гладстона. Уряди Роберта Солсбері. Внутрішня і зовнішня політика Великобританії. Суспільна думка. Розвиток науки. Колоніальний характер англійського імперіалізму. Ірландське питання. Протекціоністські ініціативи Чемберлена.

Тема 7. Велика Британія 1900-1914 рр.

Економічний розвиток Англії на початку ХХ ст. Монополії та фінансовий капітал. Політика консерваторів на чолі з Бальфура. Посилення колоніальної експансії Англії. Англо-бурська війна. Англо-французька угода 1904 р. Робітничий рух у Англії в 1906 р. та поразка консерваторів. Ліберальний кабінет Кемпбел-Баннермана: внутрішня та зовнішня політика. Парламентська реформа 1911 р. Коаліційний уряд Асквіта. Повстання в Ірландії. Уряд та військовий кабінет Ллойд-Джорджа.

Тема 8. США в 1871-1914 рр.

Економічний розвиток США в останній чверті XIX ст. Монополізація промисловості. Двопартійна система США. Робітничі рухи та страйки 1870-80рр. Аграрна криза в США. Грейнджери та грінбекери. Антитрестівська політика Шермана. Зовнішня політика США наприкінці XIX ст. Доктрина Монро.

Особливості американського імперіалізму. Світова промислова першість США. Основні наслідки переходу до імперіалізму в економічній та політичній галузях. Імперіалістична зовнішня політика США. Іспано-американська війна. Панамериканізм. Доктрина «відкритих дверей» у Китаї. Політика «великої палиці» Теодора Рузвельта. Будівництво Панамського каналу. Політична криза у США у передвоєнні роки. Розкол республіканської партії. Президентські вибори 1912 р. В.Вільсон, його внутрішня та зовнішня політика.

Тема 9. Італія 1871-1914 рр.

Завершення й історичні результати національного об'єднання Італії. Політична система. Церква і держава. Економічний розвиток. Південне питання. Становлення соціалістичного руху. Зовнішня політика Італії в 1870-80-ті роки. 90-ті роки: «криваве десятиліття». Зовнішня і внутрішня політика Кріспі. Політична система Реставрації. Соціально-політичний та економічний розвиток Італійського королівства в 1900-1914 рр.

Тема 10. Перша світова війна 1914-1918 рр.

Причини і формальний привід розв'язання війни. Початок світової війни: характер співвідношення сил. Стратегічні та тактичні плани ворогуючих сторін. Хід військових компаній та їх значення у першому основному етапі війни. Війна на морі. Брусиловський прорив і вступ Румунії до антанти. Створення четвертного союзу. Болгарія і Туреччина у союзі з Німеччиною проти Росії і Антанти. Верденська катастрофа. Основи для мирних переговорів. Другий основний етап. Німеччина у пошуку союзників і мирних переговорів. Мирні ініціативи Вудро Вільсона. Вступ у війну США. Загострення положення на фронтах. Вихід Росії з війни. Брест-Литовський мирний договір. Третій основний етап. Останні атаки союзників. Закінчення війни та її підсумки. Паризька (Версальська) мирна конференція.

Соціально економічний розвиток та політична ситуація в Європі та Північній Америці (Велика Британія, Франція, США, Німеччина) під час війни.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
л		п	лаб	ср	л		п	лаб	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Німеччина, Франція та Австро-Угорщина в 1871-1914 рр.										
Тема 1. Франція 1870-1900 рр.	10	4	4		2					
Тема 2. Франція в 1900-1914 рр.	8	2	2		4					
Тема 3. Німеччина в 1870-1900 рр.	8	2	2		4					
Тема 4. Німеччина в 1900-1914 рр.	6	2	2		2					
Тема 5. Австро-Угорщина 1867-1914 рр.	6	2			4					
ІНДЗ	8				8					

Усього годин за 1 модуль	46	12	10		24					
Змістовий модуль 2. США, Велика Британія та Італія в 1871-1914 рр. Перша світова війна.										
Тема 6. Велика Британія 1871-1900 рр.	8	2	2		4					
Тема 7. Велика Британія 1900-1914 рр.	8	2	2		4					
Тема 8. США в 1871-1914 рр.	8	2	4		2					
Тема 9. Італія 1871-1914 рр.	6	2			4					
Тема 10. Перша світова війна 1914-1918 рр.	6	2	2		2					
ІНДЗ	8				8					
Усього годин за 2 модуль	44	10	10		24					
Усього годин	90	22	20		48					

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття навчальним планом не передбаченні

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин на д/в	Кількість годин на з/в
1	Третя республіка у Франції. 1870-1914 рр.	6	-
2	Німецька імперія в 1871-1914 рр.	4	-
3	Велика Британія в 1871-1914 рр.	4	-
4	США. Остання третя ХІХ ст.–1914 р.	4	
5	Перша світова війна 1914-1918.	2	-

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття навчальним планом не передбаченні

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин на д/в	Кількість годин на з/в
1	Франція 1870-1900 рр. [1, 2, 3]	2	
2	Франція в 1900-1914 рр. [1, 2, 3]	4	
3	Німеччина в 1870-1900 рр. [1, 2, 3]	4	
4	Німеччина в 1900-1914 рр. [1, 2, 3]	2	
5	Австро-Угорщина 1867-1914 рр. [1, 2, 3]	4	
6	Велика Британія 1871-1900 рр. [1, 2, 3]	4	
7	Велика Британія 1900-1914 рр. [1, 2, 3]	4	
8	США в 1871-1914 рр. [1, 2, 3]	2	
9	Італія 1871-1914 рр. [1, 2, 3]	4	
10	Перша світова війна 1914-1918 рр. [1, 2, 3]	2	
	Разом	32	

До самостійної роботи відноситься:

[1] – підготовка до лекцій, практичних занять;

[2] – вивчення опублікованих джерел та дослідницької літератури поза тематикою практичних занять (див. "Додаткова література")

[3] – участь в наукових студентських гуртках з «Історії міжнародних відносин», «Нової та новітньої історії» та підготовка тематичних доповідей на студентські конференції (за бажанням)

9. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

До I модуля

Ессе в довільно-художньому стилі на 4-6 сторінки: біографічний нарис з однієї з видатних осіб історії Європи та Америки кінця XIX ст. (О. фон Бісмарк, В. Вільсон, В. Гладстон чи інші за вибором студента)

До II модуля

Ессе в довільно-художньому стилі на 4-6 сторінки: колоніальна політика європейських країн та США як головна причина Першої світової війни.

10. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративний метод: полягає в лекційному курсі, як традиційно основному методі передачі знань щодо історії нового часу студентам.

Репродуктивний метод. Студент на практичних заняттях відтворюють знання, отримані на лекціях та в ході самостійної роботи.

Метод проблемного викладення. Тематика практичних занять має проблемну складову.

Евристичний метод. В ході самостійної роботи студент відшукує в навчальній та науковій літературі факти з необхідної тематики.

Дослідницький метод. Використовується на практичних заняттях при роботі з джерелами. Може бути залучений також в ході виконання ІНДЗ.

11. Методи контролю

- опитування студентів на практичних заняттях;
- ІНДЗ;
- співбесіда за матеріалом додаткової літератури;
- Усний іспит для студентів, які не набрали достатньої кількості балів до задовільної оцінки.

12. Питання для підсумкового контролю

1. Причини та наслідки франко-пруської війни.
2. Виникнення та діяльність Паризької Комуні.
3. III республіка у Франції (1870-1914): політичний та соціальний розвиток.
4. Буланже і буланжизм. Скандал «Панама». Справа Дрейфуса.
5. Зовнішня політика Франції 1870-1914 роках.
6. Створення Німецької імперії. Імперська конституція в Німеччині 1871 р.
7. Діяльність канцлера Отто фон Бісмарка.
8. Грюндерство й економічний розвиток Німеччини в 70-ті роки XIX ст.
9. «Культуркампф» в Німеччині.
10. «Новий курс» Л. Фон Капріві у внутрішній і зовнішній політиці. Створення Пангерманського союзу.

11. Консервативні уряди Великобританії в останній чверті XIX ст.
12. Політика «ллойд-джорджизма» у Великобританії.
13. Військово-стратегічні плани держав напередодні Першої світової війни.
14. Соціально-економічний розвиток Франції в кінці XIX - на початку XX ст.
15. Національне питання в Австро-Угорській імперії в 1871-1914 рр.
16. Соціально-економічний розвиток Англії в кінці XIX - на початку XX ст.
17. Політичний та соціально-економічний розвиток США в кінці XIX - на початку XX ст.
18. Причини та привід до Першої світової війни.
19. Соціально-економічний розвиток Німеччини в 1871-1914 рр.
20. Політичний розвиток Австро-Угорщини в 1867-1914 рр.
21. Соціально-економічний розвиток Австро-Угорщини в 1867-1914 рр.
22. Політика адміністрації Т.Рузвельта в США.
23. Внутрішня та зовнішня політика адміністрації В. Вільсона.
24. Бернштейн та бернштейніанство.
25. Велика Британія в роки Першої світової війни.
26. Франція в роки Першої світової війни.
27. Німеччина в роки Першої світової війни.
28. США в роки Першої світової війни.
29. Австро-Угорщина під час Першої світової війни.
30. Італія під час Першої світової війни.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль		Модульний контроль 1 (в т.ч. ІНДЗ)	Модульний контроль 2 (в т.ч. ІНДЗ)	Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2				
20	20	20	20	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення

1. Навчальна програма дисципліни «Нова історія країн Західної Європи та Північної Америки».

2. Ковальська М.С., Ковальський С.В. Методичні вказівки з курсу «Нова історія країн Європи та Північної Америки(1870–1918 рр.)» Частина I: Тестові завдання та методичні матеріали до лекційного курсу. Одеса, 2016. 48 с.
3. Ковальський С.В. Методичні вказівки та тестові завдання з курсу «Нова історія країн Європи та Північної Америки (1640-1918 рр.)» для студентів заочного відділення історичного факультету. Одеса, 2015.

15. Рекомендована література

Базова:

Підручники

Для усього курсу

1. Бриггс Э., Клэвин П. Европа нового и новейшего времени. С 1789 года и до наших дней. М., 2006.
2. Медяков А.С. История международных отношений в новое время. М., 2009.
3. Новая история стран Европы и Америки XVI-XIX ст. В 3-х частях / Под ред. А. М. Родригеса, М.В.Пономарева. М., 2005. Т. 1-3.
4. Пономарев М.В., Смирнова С.Ю. Новая и новейшая история стран Европы и Америки: Практическое пособие. В 3-х чч. М., 2004. Ч. 2. 288 с.

Джерела

Для усього курсу

1. Колониальная политика капиталистических держав. 1870-1914.: Практикум для студентов-заочников. М., 1967.
2. Международные отношения, 1870-1918 гг.: Сб. документов. М., 1940.
3. Сборник документов по истории нового времени. Экономическое развитие и внутренняя политика стран Европы и Америки. 1870-1914 / Сост. П. И. Остриков, П. П. Вандель. М., 1989.
4. Хрестоматия по истории нового времени стран Европы и Америки. В 3-х т. Благовещенск, 2010. Т. 2: Внутриполитическое развитие в XIX в.

Додаткова література:

З усього курсу

1. Австро-Венгрия: опыт многонационального государства. М., 1995.
2. Айзенштат М. П. Британия Нового времени. Политическая история: Уч. пособие / М. П. Айзенштат. М.: КДУ, 2007. 204 с.
3. Бурстин Д. Американцы: национальный опыт. М., 1993
4. Германская история в новое и новейшее время: В 2 т. М., 1970. Т. 1.
5. Глеб М. В. Имперская идея в Великобритании (вторая половина XIX в.). Минск: Белорусская наука, 2007. – 192 с.
6. Ерофеев Н. А. Очерки по истории Англии. 1815-1917. М., 1959.
7. Зеваз А. История Третьей республики (1870-1926). М.-Л., 1930.
8. Зелдин Т. Франция. 1848-1945. М., 2004.
9. Иवानян Э.А. История США. М., 2004.
10. История Европы. В 8-ми тт. Т. 5. От Французской революции до начала Первой мировой войны. М., 2000.
11. История Италии. В 3-х тт. Т. 2. М., 1970.
12. История Первой мировой войны. Т. 1-2. М., 1975.
13. История США: В 4 т. М., 1985. Т. 2. 1877-1918.
14. История Франции: В 3 т. / Отв. ред. А. З. Манфред. М., 1973.
15. Кагарлицкий Б. От империй к империализму. Государство и возникновение буржуазной цивилизации. М., 2010.

16. Камерон Р. Краткая экономическая история мира от палеолита до наших дней. М., 2001.
17. Канделоро Дж. История современной Италии. М., 1958-1962. Т. 3.
18. Кин Ц.И. Италия конца XIX века: судьбы людей и теорий. М., 1978.
19. Ковальская М.И. Италия в борьбе за национальную независимость и единство. М., 1981.
20. Ливен Д. Аристократия в Европе. 1815-1914. СПб., 2000.
21. Лиддел-Гарт Б.Г. Правда о войне. М., 1935.
22. Людвиг Э. Бисмарк. М., 1999.
23. Очерки истории Италии. 476-1918 годы / под ред. М.А. Гуковского. М., 1959
24. Первая мировая война: дискуссионные проблемы истории. М., 1994.
25. Прицкер Д. П. Жорж Клемансо. М., 1983.
26. Прицкер Е. Краткая история Австрии. Л., 1952.
27. Прокопьев А.Ю. История германской государственности. XIX-XX века. М., 1985.
28. Руге В. Германия в 1871-1933 гг. М., 1974.
29. Согрин В. Политическая история США. М., 2001
30. Стоун Н. Первая мировая война. Краткая история. М., 2009.
31. Тарле Е.В. Европа в эпоху империализма. 1871-1919 // Тарле Е.В. Собрание сочинений. Т. 5. М., 1958.
32. Трухановский В. Г. Бенджамин Дизраэли, или история одной невероятной карьеры. М., 1993.
33. Хальгартен Г. Империализм до 1914 года. М., 1961.
34. Хобсбаум Э. Век империи. Кн. 3. Ростов-наДону, 1999.
35. Черников И.И. Гибель империи. М., 2002.
36. Чубинский В.В. Бисмарк. Политическая биография. СПб., 1997.
37. Шацилло В.К. Первая мировая война 1914-1918. Факты. Документы. М., 2003.
38. Шимов Я. Австро-Венгерская империя. М., 2003.
39. Шкляж И. М. Знаменитые политические и общественные деятели Англии XVIII-XIX вв. Одесса, 1994. 140 с.
40. Шлезингер А. М. Циклы американской истории. М., 1992

16. Електронні інформаційні ресурси

- <https://www.facebook.com/groups/651382121734284> – учбово-методична група з нової історії для студентів історичного факультету ОНУ імені І.І. Мечникова / розробник С.В. Ковальський.
- <http://modernhistory.onu.edu.ua> – сайт кафедри нової та новітньої історії Одеського Національного університету імені І.І. Мечникова
- <http://www.hist.msu.ru/ER/Etext/PICT/modern.htm> – збірка історичних джерел з нової та новітньої історії.
- <http://vivovoco.rsl.ru/VV/JOURNAL/NEWHIST.HTM> – електронна версія журналу «Новая и новейшая история».
- <http://www.historicus.ru> – Електронний журнал: «Историк – научно-политический журнал».
- <http://www.vostlit.info/Texts/Dokumenty/index.phtml?id=2070> – сайт історичних документів.

Додаток.
ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Третя республіка у Франції в 1871-1914 рр. – 6 годин

1. Франко-пруська війна: причини, привід та хід.
2. Революція 4 вересня 1870 р. Створення Третьої республіки.
3. Виникнення Паризької комуни. Склад та соціально-економічна політика Паризької Комуни. Причини поразки Комуни.
4. Політичний розвиток та економічне положення Франції в 1871-1900 рр.
5. Робітничий та соціалістичний рух у Франції в останній чверті XIX ст.
6. Економічний та соціальний розвиток Франції у 1901-1914 рр.
7. Зовнішня політика Франції після франко-пруської війни.

Джерела:

1. Бисмарк О. фон. Мысли и воспоминания. М., 1940. Т. 1-2.
2. Пуанкаре Р. На службе Франции. Воспоминания за девять лет. М., 1936. Т. 5-8.
3. Молок А.И. Хрестоматия по истории Парижской коммуны. М., 1976.
4. Хрестоматия по истории нового времени стран Европы и Америки. В 3-х т. Благовещенск, 2010. Т. 2.

Література:

1. Желубовский Э.А. Крушение второй империи и возникновение Третьей республики во Франции. М., 1956.
2. Зеваэс А. История Третьей республики (1870-1926). М.-Л., 1930.
3. История Франции: В 3 т. / Отв. ред. А. З. Манфред. М., 1973.
4. Кареев Н.И. Политическая история Франции в XIX в. СПб., 1902.
5. Манфред А.З. Внешняя политика Франции 1871-1891. М., 1952.
6. Маркс К. Гражданская война во Франции. М., 1986.
7. Молок А.И. Очерки быта и культуры Парижской коммуны в 1871 г. Л., 1924.
8. Парижская коммуна 1871 года. М., 1981.
9. Прицкер Д. П. Жорж Клемансо. М., 1983.
10. Арзакян М.Ц. Политическая история Франции // Вопросы истории. 2004. № 4.
11. Ильин М.В. Перспективы сравнительного изучения политической модернизации // Политическая наука. 2003. № 2.

Тема 2. Німецька імперія в 1871-1890 рр. – 4 години

1. Завершення об'єднання Німеччини та створення Німецької імперії. Конституція 1871 р.
2. Діяльність канцлера Отто фон Бісмарка. Економічний та соціальний розвиток Німеччини 1870-х рр. «Культуркампф».
3. Зовнішня політика Німеччини в 1870-1890-х рр.

Джерела:

1. Бисмарк. О. Мысли и воспоминания: В 3 т. / Пер. с нем. М., 1940-1941.
2. Сборник документов по истории рабочего и социалистического движения стран Европы и Америки. 1871-1914. М., 1985.
3. Колониальная политика капиталистических держав. 1870-1914.: Практикум для студентов-заочников. М., 1967.
4. Меринг Ф. История германской социал-демократии. М.; СПб., 1923.
5. Каутский К. Эрфуртская программа (Комментарии к принципиальной части). М., 1959.

Література:

1. Германская история в новое и новейшее время: В 2 т. М., 1970. Т. 1.
2. Крейг Г. Немцы / Пер. с англ. М., 1999.
3. Людвиг Э. Бисмарк. М., 1999.
4. Чубинский В.В. Бисмарк. Политическая биография. СПб., 1997.
5. Пожарская С.П., Намазова А.С. Общие тенденции развития Европы в XIX — начале XX века // Новая и новейшая история. 1999. № 4.
6. Фостер У. История трех интернационалов. М., 1959.

Тема 3. Велика Британія в 1870-1914 рр. – 4 години

1. Суспільно-політичний та економічний розвиток Великої Британії в пізньовікторіанський період.
2. Діяльність Бенджаміна Дізраелі та Уільяма Гладстона.
3. Поширення соціалістичних ідей та лейбористська партія.
4. Ірландське питання та спроби його вирішення (гомруль)

Джерела:

1. Августус Е. Ф. Воспоминания участника англо-бурской войны 1899-1902 гг. Варшава, 1902.
2. Англо-Трансваальская война. Записки бурского генерала Вильбуа де Марейль. СПб., 1902.
3. Практикум по новой истории. 1871-1917 / Сост. Н. И. Кочегарова. М., 1989.
4. Сборник документов по истории нового времени. Экономическое развитие и внутренняя политика стран Европы и Америки. 1870-1914 / Сост. П. И. Остриков, П. П. Вандель. М., 1989.
5. Юровская Е. В. Практикум по новой истории (второй период). М., 1979.
6. Черчилль У. Мои великие современники. М.: Захаров, 2011.

Література:

1. Богомолов С. А. Концепция «нового империализма» в Великобритании в конце XIX в.: англосаксонская версия глобализации // Исторические, философские, политические и юридические науки, культурология и искусствоведение. Вопросы теории и практики. – 2011. № 2 (8). С. 39-42.
2. Виноградов К. Б. Дэвид Ллойд Джордж. М., 1970.
3. Грудзинский В. В. Переселенческие колонии и эволюция имперской политики Великобритании в середине XIX века // Британская история XIX-XX веков: люди, события, идеи. Челябинск: Изд-во Челябинского государственного университета, 1997. С. 60-80.
4. Дребушевская Г. А., Садыков Л. Ю. Проблема судьбы «Малой Англии» в поздневикторианскую эпоху // Вестник Омского университета. 2009. № 1. С. 69-74.
5. Ерофеев Н. А. Очерки по истории Англии. 1815-1917. М., 1959.
6. Жигалина О.И. Великобритания на Среднем Востоке (XIX- начало XX в.). М.: Наука, 1990. 166 с.
7. Кертман Л. Е. Джозеф Чемберлен и сыновья. М., 1990.
8. Матвеев В. А. Британская империя: искусство выживания // Новая и новейшая история. 1993. № 6.
9. Трухановский В. Г. Бенджамин Дизраэли, или история одной невероятной карьеры. М., 1993.
10. Челлини К. Г., Николе М. История Британских островов в новое время // Новая и новейшая история. 2001. № 5.
11. Шкляж И. М. Знаменитые политические и общественные деятели Англии XVIII-XIX вв. Одесса: Одес. гос. пед. ун-т, 1994. 140 с.

Тема 4. США в 1871-1914 рр. – 4 години

1. Причини бурхливого розвитку виробництва та ринкової економіки США.
2. Державний устрій та особливості двопартійної системи в США.
3. Монополії (великі корпорації та трести) та боротьба уряду з їхнім впливом.
4. Зовнішня політика США. Іспано-американська війна.

Джерела:

1. Инаугурационные речи президентов США от Джорджа Вашингтона до Джорджа Буша (1789—2001 гг.). М., 2001.

Література:

1. Белявская И. А. Теодор Рузвельт и общественно-политическая жизнь США. М., 1978.
2. Бурстин Д. Американцы: демократический опыт. М., 1993.
3. Гершов Э. М. Вудро Вильсон. М., 1983.
4. История США / Сост. Б. Д. Козенко. Самара, 1994.
5. История США: В 4 т. М., 1985. Т. 2. 1877-1918.
6. Согрин В. В. Политическая власть в США: характер и исторические этапы // Новая и новейшая история. 2004. № 2.
7. Согрин В. В. Этапы американского консерватизма // Новая и новейшая история. 1991. № 5.
8. Шлезингер А. М. Циклы американской истории / Пер. с англ. М., 1992.
9. Шпотов Б. Большой бизнес в США (конец XIX — начало XX в.) // История (приложение к газете «1 сентября»). 1999. № 16.
10. Шпотов Б. М. Корпорация «Дженерал Моторс» и становление американского менеджмента // Новая и новейшая история. 1996. № 10.

Тема 5. Перша світова війна 1914-1918 рр. – 4 години

1. Передумови, причини та початок Першої світової війни.
2. Періодизація Першої світової війни та характеристика етапів.
3. Стратегічні плани та їхня реалізація. Воєнні події 1914-1918 рр.
4. Результати та наслідки війни.

Джерела:

1. Международные отношения, 1870-1918 гг.: Сб. документов. М., 1940.
2. Ллойд Джордж Д. Военные мемуары / Пер. с англ. В 6 т. М., 1934-38.

Література:

1. Виноградов В.Н. 1914 год: быть войне или не быть? // Новая и новейшая история. 2004. № 6.
2. Виноградов В.Н. Еще раз о новых подходах к истории мировой войны // Новая и новейшая история. 1995. № 5.
3. Игнатьев А. В. Русско-английские отношения накануне Первой мировой войны (1908-1914). М.: Соцэкгиз, 1962. 242 с.
4. Исламов Т. Австро-Венгрия в Первой мировой войне. Крах империи // Новая и новейшая история. 2001. № 5.
5. Первая мировая война и ее воздействие на историю XX века // Новая и новейшая история. 1994. № 4-5.
6. Сенявская Е. Образ врага в сознании участников первой мировой войны // Вопросы истории. 1997. № 3.
7. Хальгартен Г. Империализм до 1914 года. М., 1961.